

Basiseducatie
LEERGEBIED
Maatschappijoriëntatie

Opleiding
Maatschappijoriëntatie - Samen leven
AO BE 025

Inhoud

1	Opleiding	3
1.1	Relatie opleiding – referentiekader.....	3
1.2	Inhoud	3
1.3	Certificering.....	4
1.4	Niveau.....	4
1.5	Duur	4
1.6	Plaats van de opleiding in de basiseducatie (Raamwerk).....	4
1.7	Modules	5
1.8	Leertraject.....	6
2	Eindtermen van de opleiding.....	7
2.1	Cluster 1 – Socio-relatieve samenleving	7
2.2	Cluster 2 – Socio-economische samenleving	7
2.3	Cluster 3 – Socio-culturele samenleving	8
2.4	Cluster 4 – Lerende samenleving.....	8
2.5	Cluster 6 – Gezondheid.....	8
2.6	Cluster 9 – Politiek-juridisch samenleving.....	9
2.7	Afbakening.....	9
3	Modules.....	10
3.1	Module Handelen in groep (M BE G 105)	10
3.1.1	Situering van de module in de opleiding	10
3.1.2	Instapvereisten voor de module	10
3.1.3	Studieduur	10
3.1.4	Eindtermen	10
3.2	Module Diversiteit (M BE G 106)	11
3.2.1	Situering van de module in de opleiding	11
3.2.2	Instapvereisten voor de module	11
3.2.3	Studieduur	11
3.2.4	Eindtermen	11
3.3	Module Opvoeden (M BE 107)	12
3.3.1	Situering van de module in de opleiding	12
3.3.2	Instapvereisten voor de module	12
3.3.3	Studieduur	12
3.3.4	Eindtermen	12
3.4	Module Vrije tijd (M BE 108).....	13
3.4.1	Situering van de module in de opleiding	13
3.4.2	Instapvereisten voor de module	13
3.4.3	Studieduur	13
3.4.4	Eindtermen	14
3.5	Module Communiceren (M BE G 085)	14
3.5.1	Situering van de module in de opleiding	14
3.5.2	Instapvereisten voor de module	15
3.5.3	Studieduur	15
3.5.4	Eindtermen	15
3.6	Module Omgaan met armoede en sociale uitsluiting (M BE G 166)	16
3.6.1	Situering van de module in de opleiding	16
3.6.2	Instapvereisten voor de module	16
3.6.3	Studieduur	16
3.6.4	Eindtermen	16

1 Opleiding

1.1 Relatie opleiding – referentiekader

De opleiding Maatschappijoriëntatie Samen leven is opgebouwd aan de hand van een relevante selectie van eindtermen uit de Matrix MO (zie deel 2). Deze matrix bevat de eindtermen die werden ontwikkeld voor het leergebied Maatschappijoriëntatie in de basiseducatie. De eindtermen MO zijn gebaseerd op volgende referentiekaders:

Lager onderwijs	ET wereldoriëntatie (versie 01/09/2010)
1 ^{ste} graad so A-stroom	Vakoverschrijdende ET (versie 01/09/2010) ET geschiedenis ET aardrijkskunde ET natuurwetenschappen (versie 01/09/2010) ET techniek (versie 01/09/2010)
1 ^{ste} graad so B-stroom	OD MAVO OD natuurwetenschappen (versie 01/09/2010) OD techniek (versie 01/09/2010)

Voor de afbakening van de eindtermen voor de basiseducatie werden de descriptorelementen van de Vlaamse kwalificatiestructuur gehanteerd. Het geheel van de eindtermen van de basiseducatie situeert zich op niveau VKS 2. De afbakening van de geselecteerde eindtermen voor deze opleiding wordt zowel in deel 2 als in deel 3 weergegeven.

De opleiding Samen leven voorziet een aantal dwarsverbindingen met andere opleidingen in het leergebied Maatschappijoriëntatie in de vorm van gemeenschappelijke modules. Zo komt de module **Handelen in groep** eveneens voor in de opleiding Rechten en plichten. De module **Diversiteit** is terug te vinden in de opleiding Actualiteit en geschiedenis en de opleiding Omgaan met veranderingen. De module **Communiceren** is gemeenschappelijk met de opleidingen Communicatie en Gezondheid. De module **Omgaan met armoede en sociale uitsluiting** komt als keuzemodule terug in de opleidingen Communicatie, Levenslang en levensbreed leren en Werk. Deze bruggetjes zijn er om cursisten te stimuleren andere opleidingen in het leergebied Maatschappijoriëntatie aan te vatten en het verband tussen de verschillende opleidingen duidelijk te maken.

1.2 Inhoud

De opleiding Samen leven gaat over samen leven in de meest brede betekenis. Ten eerste zijn er in deze opleiding twee basismodules: **Handelen in groep** en **Diversiteit**. De module **Handelen in groep** focust op sociale samenhang, democratisch handelen en solidariteit. De tweede module, **Diversiteit**, doet cursisten stilstaan bij de verschillen en gelijkenissen tussen mensen. De cursist leert diversiteit tussen mensen appreciëren en ermee omgaan. In beide modules krijgt communicatie heel wat aandacht. Daarnaast kiest de cursist één van de vier keuzemodules: **Opvoeden**, **Vrije tijd**, **Communiceren** of **Omgaan met armoede en sociale uitsluiting**. De module **Opvoeden** richt zich naar cursisten die vanuit de rol

opvoeder de opleiding volgen. Het exploreren van opvoedkundige vaardigheden is hierin het belangrijkste doel. De module **Vrije tijd** richt zich meer op de rol vrijetijdsbesteder, al kan deze module zeker even interessant zijn vanuit het perspectief van werkenden of cursisten met andere rollen. Het organiseren van de vrije tijd staat hier voorop. De derde keuzemodule is de module **Communiceren**. Deze module laat cursisten toe hun communicatieve vaardigheden die essentieel zijn in de basismodules te versterken en te verdiepen. De module **Omgaan met armoede en sociale uitsluiting** is er zowel voor cursisten die zelf ervaringen hebben met armoede en sociale uitsluiting als voor geïnteresseerden en die met dit gegeven aan de slag willen gaan. De combinatie van elk van de vier keuzemodules met de twee basismodules leidt naar het certificaat van de opleiding. De verschillende leerwegen zijn immers evenwaardig.

1.3 Certificering

De opleiding leidt tot het certificaat “Maatschappijoriëntatie – Samen leven” in de basiseducatie.

1.4 Niveau

Basiseducatie

1.5 Duur

90 of 120 lestijden, afhankelijk van de keuze tussen de modules Opvoeden, Vrije tijd, Communiceren of Omgaan met armoede en sociale uitsluiting

1.6 Plaats van de opleiding in de basiseducatie (Raamwerk)

Opleiding	Code	Les-tijden	Niveau	Referentie-kader	Regle-ment-ering
Nederlands (NT1)	AO BE 002	600	SO1		
Nederlands voor anderstaligen (NT2)	AO BE 003	480	R1		
Alfabetisering in het Nederlands voor anderstaligen (NT2 Alfa)	AO BE 004	960	R1		
Frans: opstap talen	AO BE 011	80	R1		
Frans: opstap TKO	AO BE 012	120	R1		
Engels: opstap talen	AO BE 013	80	R1		
Engels: opstap TKO	AO BE 014	120	R1		
Latijns schrift R1	AO BE 015	180	R1		

Maatschappijoriëntatie – Voortraject Ervarings- deskundige in de Armoede en Sociale Uitsluiting (EDAS)	AO BE 016	420	SO1		
Wiskunde – Maatschappelijk functioneren	AO BE 017	360	BaO	Matrix Wiskunde BE	
Wiskunde – Maatschappelijk participeren	AO BE 018	450	BaO	Matrix Wiskunde BE	
Wiskunde – Doorstroom	AO BE 019	630	SO1	Matrix Wiskunde BE	
Maatschappijoriëntatie – Communicatie	AO BE 020	120/150	SO1	Matrix ET MO	
Maatschappijoriëntatie – Gezondheid	AO BE 021	90	SO1	Matrix ET MO	
Maatschappijoriëntatie – Mobiliteit	AO BE 022	90/105	SO1	Matrix ET MO	
Maatschappijoriëntatie – Huishouding	AO BE 023	90	SO1	Matrix ET MO	
Maatschappijoriëntatie – Techniek	AO BE 024	90	SO1	Matrix ET MO	
Maatschappijoriëntatie – Samen leven	AO BE 025	90/120	SO1	Matrix ET MO	
Maatschappijoriëntatie – Actualiteit en geschiedenis	AO BE 026	105	SO1	Matrix ET MO	
Maatschappijoriëntatie – Cultuur	AO BE 027	120	SO1	Matrix ET MO	
Maatschappijoriëntatie – Rechten en plichten	AO BE 028	90	SO1	Matrix ET MO	
Maatschappijoriëntatie – Omgaan met veranderingen	AO BE 029	90	SO1	Matrix ET MO	
Maatschappijoriëntatie – Levenslang en levensbreed leren	AO BE 030	90/120	SO1	Matrix ET MO	
Maatschappijoriëntatie – Doorstroom	AO BE 031	360	SO1	Matrix ET MO	
Maatschappijoriëntatie – Werk	AO BE 032	120/150	SO1	Matrix ET MO	
Informatie- en communicatietechnologie (ICT)	AO BE 033	190	SO1	VOET ICT	

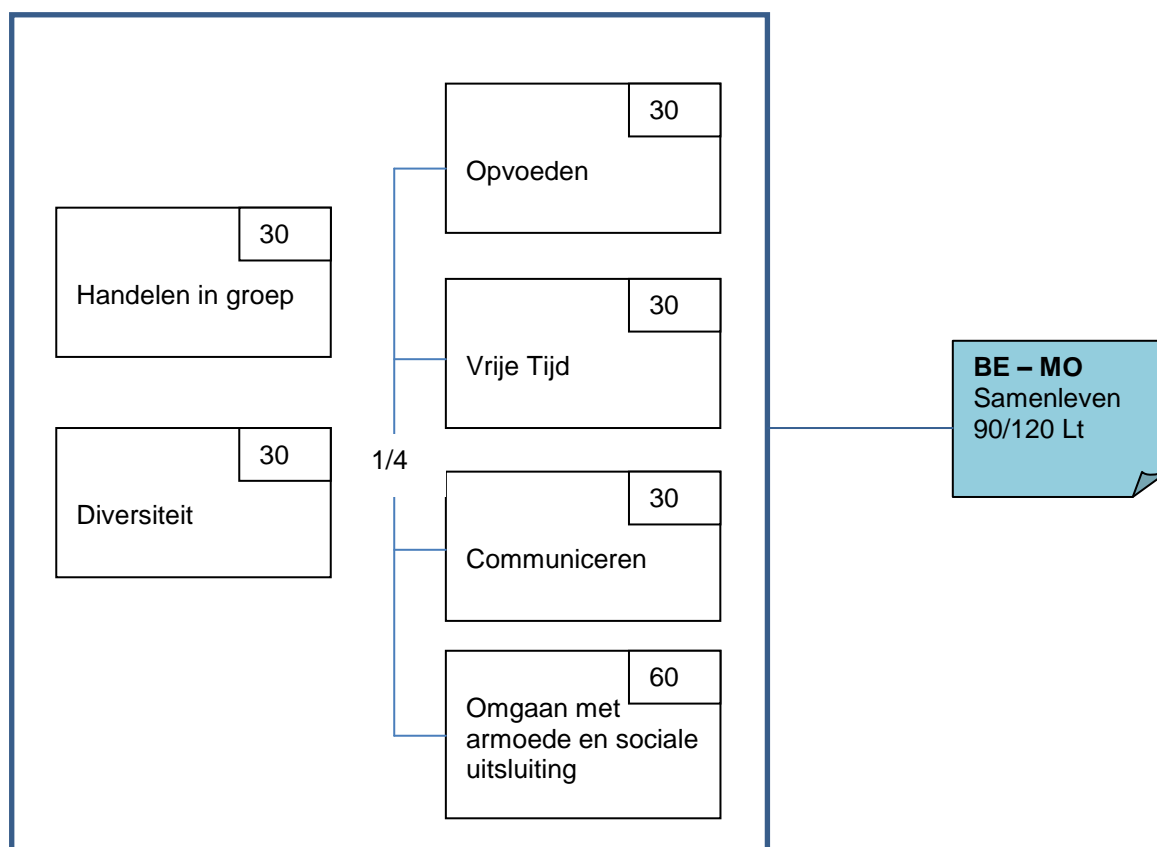
1.7 Modules

Naam	Code	Lestijden
------	------	-----------

Handelen in groep	M BE G 105	30
Diversiteit	M BE G 106	30
Opvoeden	M BE 107	30
Vrije tijd	M BE 108	30
Communiceren	M BE G 085	30
Omgaan met armoede en sociale uitsluiting	M BE G 166	60

1.8 Leertraject

2 Eindtermen van de opleiding

2.1 Cluster 1 – Socio-relatieve samenleving

	De cursist
BE 025 ET 001	illustreert verbale en non-verbale communicatie
BE 025 ET 002	illustreert het objectief en subjectief waarnemen
BE 025 ET 003	toetst eigen interpretaties aan die van anderen
BE 025 ET 004	drukt zich uit in de ik-vorm
BE 025 ET 005	luistert actief
BE 025 ET 006	uit feedback
BE 025 ET 008	gebruikt een geschikte communicatievorm
BE 025 ET 009	stelt open vragen
BE 025 ET 014	uit onbevagen en constructief zijn wensen en gevoelens binnen communiceren en stelt en aanvaardt hierin grenzen
BE 025 ET 015	erkent het bestaan van gezagsverhoudingen en het belang van gelijkwaardigheid, afspraken en regels in communiceren
BE 025 ET 018	leeft de onuitgesproken regels na die de interacties in de samenleving typeren
BE 025 ET 019	herkent vooroordelen, stereotypering, ongepaste beïnvloeding en machtsmisbruik
BE 025 ET 022	stimuleert de ontwikkeling van kinderen en jongeren door zorg en activiteiten
BE 025 ET 023	exploreert opvoedkundige vaardigheden
BE 025 ET 024	toont betrokkenheid bij de schoolloopbaan van kinderen

2.2 Cluster 2 – Socio-economische samenleving

	De cursist
BE 025 ET 038	herkent kenmerken, mogelijke oorzaken en gevolgen van armoede en uitsluiting
BE 025 ET 039	herkent verschillende ervaringen met kansarmoede
BE 025 ET 040	illustreert verwachtingen en houding van de samenleving t.a.v. kansarmen
BE 025 ET 041	toont respect voor verschillende belevingen van kansarmoede

BE 025 ET 042	verwoordt de eigen beleving van de verwachtingen en houding van de samenleving t.a.v. kansarmen
BE 025 ET 043	illustreert hoe uitsluiting zich in de samenleving voordoet
BE 025 ET 044	illustreert theorie over de eigenheid en de bestending van kansarmoede
BE 025 ET 045	illustreert het begrip 'missing link'

2.3 Cluster 3 – Socio-culturele samenleving

	De cursist
BE 025 ET 048	gaat respectvol om met verschillen tussen mensen en levensopvattingen
BE 025 ET 049	toetst zijn mening over verschillen tussen mensen en levensopvattingen aan feiten en andere meningen
BE 025 ET 050	illustreert het belang van sociale samenhang en solidariteit
BE 025 ET 051	leidt uit historische en actuele voorbeelden af wat de gevolgen zijn van onverdraagzaamheid, racisme en xenofobie
BE 025 ET 054	toont aan dat cultuur een impact heeft op voelen, denken en handelen
BE 025 ET 059	informeert zich over mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding
BE 025 ET 060	kiest een vorm van vrijetijdsbesteding op basis van eigen interesses, mogelijkheden en waarden
BE 025 ET 061	plant en organiseert zijn vrije tijd
BE 025 ET 062	maakt gebruik van maatschappelijke diensten en/of instellingen m.b.t. vrije tijd

2.4 Cluster 4 – Lerende samenleving

	De cursist
BE 025 ET 068	kiest uit gegeven informatiebronnen en -kanalen met het oog op te bereiken doelen
BE 025 ET 087	brenkt eigen ervaringen in kaart
BE 025 ET 088	schat eigen mogelijkheden realistisch in
BE 025 ET 091	evalueert de manier waarop hij op basis van behoeften, kwaliteiten, beperkingen en waarden een aanbod heeft geselecteerd

2.5 Cluster 6 – Gezondheid

	De cursist
BE 025 ET 132	zorgt dagelijks voor een evenwicht tussen rust en beweging, werk en ontspanning

2.6 Cluster 9 – Politiek-juridisch samenleving

	De cursist
BE 025 ET 166	zet zich actief en opbouwend in voor de eigen rechten en die van anderen
BE 025 ET 170	illustreert hoe een democratisch beleid het algemeen belang nastreeft en rekening houdt met ideeën, standpunten en belangen van verschillende betrokkenen
BE 025 ET 173	weegt verschillende belangen op korte en lange termijn af
BE 025 ET 174	past inspraak, participatie en besluitvorming toe
BE 025 ET 176	neemt verantwoordelijkheid op voor kinderen die aan zijn gezag zijn toevertrouwd

2.7 Afbakening

<p>Kennis</p> <ul style="list-style-type: none">- Informatie, concrete en rudimentaire begrippen en standaardprocedures uit het domein van de maatschappelijke geletterdheid begrijpen; <p>Vaardigheden</p> <ul style="list-style-type: none">- Informatie analyseren door elementen te onderscheiden en verbanden te leggen;- Een geselecteerd aantal courante procedures bij het uitvoeren van taken toepassen;- Voorgeschreven strategieën aanwenden voor het oplossen van een beperkt aantal herkenbare concrete problemen.	<p>Context</p> <ul style="list-style-type: none">- Handelen in een beperkt aantal vergelijkbare, eenvoudige, toegankelijke, meestal vertrouwde, courante contexten waarin een beperkt aantal factoren verandert; <p>Autonomie</p> <ul style="list-style-type: none">- Met ondersteuning; <p>Verantwoordelijkheid</p> <ul style="list-style-type: none">- Verantwoordelijkheid opnemen voor de gestelde handelingen.
---	--

3 Modules

3.1 Module Handelen in groep (M BE G 105)

3.1.1 *Situering van de module in de opleiding*

De cursist ervaart in de module **Handelen in groep** hoe in groep een doel nagestreefd wordt. In de groep zet de cursist zich actief en opbouwend in voor de eigen rechten en die van anderen. Hij weegt belangen op korte en lange termijn af. Communicatie wordt in deze module beschouwd binnen een breder geheel van sociale samenhang, democratisch handelen en solidariteit. Gelijkwaardigheid, afspraken en regels zijn ook thema's in de module. De cursist leert daarnaast om te gaan met ideeën, standpunten en belangen van verschillende mensen. In deze module, ten slotte, wordt het groepsproces doorleefd, vormgegeven en geëvalueerd.

3.1.2 *Instapvereisten voor de module*

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

3.1.3 *Studieduur*

30 lestijden

3.1.4 *Eindtermen*

Module Handelen in groep	M BE G 105
De cursist kan	
gebruikt een geschikte communicatievorm	BE 025 ET 008
erkent het bestaan van gezagsverhoudingen en het belang van gelijkwaardigheid, afspraken en regels in communiceren	BE 025 ET 015
illustreert het belang van sociale samenhang en solidariteit	BE 025 ET 050
zet zich actief en opbouwend in voor de eigen rechten en die van anderen	BE 025 ET 166
illustreert hoe een democratisch beleid het algemeen belang nastreeft en rekening houdt met ideeën, standpunten en belangen van verschillende betrokkenen	BE 025 ET 170
weegt verschillende belangen op korte en lange termijn af	BE 025 ET 173
past inspraak, participatie en besluitvorming toe	BE 025 ET 174

Afbakening	
Kennis - Informatie, concrete en rudimentaire begrippen en standaardprocedures uit het domein van de maatschappelijke	Context - Handelen in een beperkt aantal vergelijkbare, eenvoudige, toegankelijke, meestal vertrouwde,

geletterdheid begrijpen; Vaardigheden - Informatie analyseren door elementen te onderscheiden en verbanden te leggen; - Een geselecteerd aantal courante procedures bij het uitvoeren van taken toepassen; - Voorgescreven strategieën aanwenden voor het oplossen van een beperkt aantal herkenbare concrete problemen.	courante contexten waarin een beperkt aantal factoren verandert; Autonomie - Met ondersteuning; Verantwoordelijkheid - Verantwoordelijkheid opnemen voor de gestelde handelingen.
---	---

3.2 Module Diversiteit (M BE G 106)

3.2.1 Situering van de module in de opleiding

In de module **Diversiteit** staat het respectvol omgaan met verschillen tussen mensen en levensopvattingen centraal. Het gaat over verkennen en reflecteren. De cursist toetst zijn mening aan feiten en andere meningen. Hij oefent respect tonen en opbrengen in de praktijk. Hij leert vooroordelen, stereotypering, ongepaste beïnvloeding en machtsmisbruik herkennen. Aan de hand van actuele en historische voorbeelden gaat het over de gevolgen van onverdraagzaamheid, racisme en xenofobie. Er is ook aandacht voor sociale samenhang en solidariteit. Daarnaast komt de multiculturele samenleving ter sprake. De cursist leert in deze module hoe cultuur een impact heeft op voelen, denken en handelen.

3.2.2 Instapvereisten voor de module

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

3.2.3 Studieduur

30 lestijden

3.2.4 Eindtermen

Module Diversiteit	M BE G 106
De cursist	
herkent vooroordelen, stereotypering, ongepaste beïnvloeding en machtsmisbruik	BE 025 ET 019
gaat respectvol om met verschillen tussen mensen en levensopvattingen	BE 025 ET 048
toetst zijn mening over verschillen tussen mensen en levensopvattingen aan feiten en andere meningen	BE 025 ET 049
illustreert het belang van sociale samenhang en solidariteit	BE 025 ET 050
leidt uit historische en actuele voorbeelden af wat de gevolgen zijn	BE 025 ET

van onverdraagzaamheid, racisme en xenofobie	051
toont aan dat cultuur een impact heeft op voelen, denken en handelen	BE 025 ET 054

Afbakening	
<p>Kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> - Informatie, concrete en rudimentaire begrippen en standaardprocedures uit het domein van de maatschappelijke geletterdheid begrijpen; <p>Vaardigheden</p> <ul style="list-style-type: none"> - Informatie analyseren door elementen te onderscheiden en verbanden te leggen; - Een geselecteerd aantal courante procedures bij het uitvoeren van taken toepassen; - Voorgeschreven strategieën aanwenden voor het oplossen van een beperkt aantal herkenbare concrete problemen. 	<p>Context</p> <ul style="list-style-type: none"> - Handelen in een beperkt aantal vergelijkbare, eenvoudige, toegankelijke, meestal vertrouwde, courante contexten waarin een beperkt aantal factoren verandert; <p>Autonomie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Met ondersteuning; <p>Verantwoordelijkheid</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verantwoordelijkheid opnemen voor de gestelde handelingen.

3.3 Module Opvoeden (M BE 107)

3.3.1 *Situering van de module in de opleiding*

De cursist exploreert in de module **Opvoeden** verschillende opvoedkundige vaardigheden. Hij leert in deze module kinderen en jongeren te stimuleren in hun ontwikkelen. De module gaat in op zorg en allerlei activiteiten voor kinderen en jongeren. De cursist leert daarnaast meer over de schoolloopbaan van kinderen en hoe hij dit kan ondersteunen. Hij neemt verantwoordelijkheid op voor kinderen die aan zijn gezag zijn toevertrouwd. In deze module staat het gebruiken van een geschikte communicatievorm voorop.

3.3.2 *Instapvereisten voor de module*

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

3.3.3 *Studieduur*

30 lestijden

3.3.4 *Eindtermen*

Module Opvoeden	M BE 107
De cursist	
gebruikt een geschikte communicatievorm	BE 025 ET 008

stimuleert de ontwikkeling van kinderen en jongeren door zorg en activiteiten	BE 025 ET 022
exploreert opvoedkundige vaardigheden	BE 025 ET 023
toont betrokkenheid bij de schoolloopbaan van kinderen	BE 025 ET 024
neemt verantwoordelijkheid op voor kinderen die aan zijn gezag zijn toevertrouwd	BE 025 ET 176

Afbakening	
<p>Kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> - Informatie, concrete en rudimentaire begrippen en standaardprocedures uit het domein van de maatschappelijke geletterdheid begrijpen; <p>Vaardigheden</p> <ul style="list-style-type: none"> - Informatie analyseren door elementen te onderscheiden en verbanden te leggen; - Een geselecteerd aantal courante procedures bij het uitvoeren van taken toepassen; - Voorgescreven strategieën aanwenden voor het oplossen van een beperkt aantal herkenbare concrete problemen. 	<p>Context</p> <ul style="list-style-type: none"> - Handelen in een beperkt aantal vergelijkbare, eenvoudige, toegankelijke, meestal vertrouwde, courante contexten waarin een beperkt aantal factoren verandert; <p>Autonomie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Met ondersteuning; <p>Verantwoordelijkheid</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verantwoordelijkheid opnemen voor de gestelde handelingen.

3.4 Module Vrije tijd (M BE 108)

3.4.1 Situering van de module in de opleiding

De module **Vrije tijd** gaat over allerlei vormen van vrijetijdsbesteding. De cursist leert zich op verschillende manieren te informeren. Hij maakt kennis met maatschappelijke diensten en instellingen in het kader van vrije tijd. Er is aandacht voor een evenwicht tussen rust en beweging, werk en ontspanning. De cursist oefent het plannen en organiseren van vrije tijd. Hij leert activiteiten te kiezen op basis van eigen interesses, mogelijkheden en waarden. Ten slotte evalueert hij die keuzes.

3.4.2 Instapvereisten voor de module

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

3.4.3 Studieduur

30 lestijden

3.4.4 Eindtermen

Module Vrije tijd	M BE 108
De cursist	
informeert zich over mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding	BE 025 ET 059
kiest een vorm van vrijetijdsbesteding op basis van eigen interesses, mogelijkheden en waarden	BE 025 ET 060
plant en organiseert zijn vrije tijd	BE 025 ET 061
maakt gebruik van maatschappelijke diensten en/of instellingen m.b.t. vrije tijd	BE 025 ET 062
evalueert de manier waarop hij op basis van behoeften, kwaliteiten, beperkingen en waarden een aanbod heeft geselecteerd	BE 025 ET 091
zorgt dagelijks voor een evenwicht tussen rust en beweging, werk en ontspanning	BE 025 ET 132

Afbakening	
<p>Kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> - Informatie, concrete en rudimentaire begrippen en standaardprocedures uit het domein van de maatschappelijke geletterdheid begrijpen; <p>Vaardigheden</p> <ul style="list-style-type: none"> - Informatie analyseren door elementen te onderscheiden en verbanden te leggen; - Een geselecteerd aantal courante procedures bij het uitvoeren van taken toepassen; - Voorgescreven strategieën aanwenden voor het oplossen van een beperkt aantal herkenbare concrete problemen. 	<p>Context</p> <ul style="list-style-type: none"> - Handelen in een beperkt aantal vergelijkbare, eenvoudige, toegankelijke, meestal vertrouwde, courante contexten waarin een beperkt aantal factoren verandert; <p>Autonomie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Met ondersteuning; <p>Verantwoordelijkheid</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verantwoordelijkheid opnemen voor de gestelde handelingen.

3.5 Module Communiceren (M BE G 085)

3.5.1 Situering van de module in de opleiding

De module **Communiceren** behandelt de basisprincipes van communicatie. Het gaat over verbale en non-verbale communicatie en over objectief en subjectief waarnemen. De cursist vertrekt vanuit de eigen ervaring, maar hij leert de eigen interpretaties aftoetsen aan anderen. De cursist kan daarnaast in verschillende situaties de basisprincipes van communicatief handelen in de praktijk brengen: open vragen stellen, actief luisteren en feedback uiten. In verschillende persoonlijke relaties leert hij een geschikte communicatievorm te gebruiken en respectvol om te gaan met verschillen tussen mensen en levensopvattingen.

3.5.2 Instapvereisten voor de module

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

3.5.3 Studieduur

30 lestijden

3.5.4 Eindtermen

Module Communiceren	M BE G 085
De cursist	
illustreert verbale en non-verbale communicatie	BE 025 ET 001
illustreert het objectief en subjectief waarnemen	BE 025 ET 002
toetst eigen interpretaties aan die van anderen	BE 025 ET 003
drukt zich uit in de ik-vorm	BE 025 ET 004
luistert actief	BE 025 ET 005
uit feedback	BE 025 ET 006
gebruikt een geschikte communicatievorm	BE 025 ET 008
stelt open vragen	BE 025 ET 009
uit onbevangen en constructief zijn wensen en gevoelens binnen relaties en stelt en aanvaardt hierin grenzen	BE 025 ET 014
leeft de onuitgesproken regels na die de interacties in de samenleving typeren	BE 025 ET 018
gaat respectvol om met verschillen tussen mensen en levensopvattingen	BE 025 ET 048

Afbakening	
<p>Kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> - Informatie, concrete en rudimentaire begrippen en standaardprocedures uit het domein van de maatschappelijke geletterdheid begrijpen; <p>Vaardigheden</p> <ul style="list-style-type: none"> - Informatie analyseren door elementen te onderscheiden en verbanden te leggen; - Een geselecteerd aantal courante procedures bij het uitvoeren van taken toepassen; 	<p>Context</p> <ul style="list-style-type: none"> - Handelen in een beperkt aantal vergelijkbare, eenvoudige, toegankelijke, meestal vertrouwde, courante contexten waarin een beperkt aantal factoren verandert; <p>Autonomie</p> <ul style="list-style-type: none"> - Met ondersteuning; <p>Verantwoordelijkheid</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verantwoordelijkheid opnemen voor de gestelde handelingen;

- Voorgeschreven strategieën aanwenden voor het oplossen van een beperkt aantal herkenbare concrete problemen;	
--	--

3.6 Module Omgaan met armoede en sociale uitsluiting (M BE G 166)

3.6.1 Situering van de module in de opleiding

Deze keuzemodule focust op het verwerven van inzicht in kansarmoede, de 'missing link' en de verwachtingen van de samenleving t.a.v. kansarmen. Door het herkennen en onderzoeken van oorzaken en gevolgen van armoede en sociale uitsluiting, ook in betrekking op het eigen leven, leren cursisten hun ervaring omzetten in kracht.

Deze module biedt een meerwaarde omdat mensen in armoede en sociale uitsluiting vaak onbegrepen blijven. Door inzicht te krijgen in hoe ervaringen met armoede en sociale uitsluiting communicatiepatronen beïnvloeden, kunnen cursisten alvast van hun kant beter leren communiceren.

3.6.2 Instapvereisten voor de module

Er zijn geen bijkomende instapvoorwaarden bovenop de algemeen geldende instapvoorwaarden van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

3.6.3 Studieduur

60 lestijden

3.6.4 Eindtermen

Module Omgaan met armoede en sociale uitsluiting	M BE G 166
De cursist	
leeft de onuitgesproken regels na die de interacties in de samenleving typeren	BE 025 ET 018
herkent kenmerken, mogelijke oorzaken en gevolgen van armoede en uitsluiting	BE 025 ET 038
herkent verschillende ervaringen met kansarmoede	BE 025 ET 039
illustreert verwachtingen en houding van de samenleving t.a.v. kansarmen	BE 025 ET 040
toont respect voor verschillende belevingen van kansarmoede	BE 025 ET 041
verwoordt de eigen beleving van de verwachtingen en houding van de samenleving t.a.v. kansarmen	BE 025 ET 042
illustreert hoe uitsluiting zich in de samenleving voordoet	BE 025 ET 043
illustreert theorie over de eigenheid en de bestending van kansarmoede	BE 025 ET 044
illustreert het begrip 'missing link'	BE 025 ET

	045
kiest uit gegeven informatiebronnen en -kanalen met het oog op te bereiken doelen	BE 025 ET 068
brengt eigen ervaringen in kaart	BE 025 ET 087
schat eigen mogelijkheden realistisch in	BE 025 ET 088

Afbakening	
<p>Kennis</p> <ul style="list-style-type: none">- Informatie, concrete en rudimentaire begrippen en standaardprocedures uit het domein van de maatschappelijke geletterdheid begrijpen; <p>Vaardigheden</p> <ul style="list-style-type: none">- Informatie analyseren door elementen te onderscheiden en verbanden te leggen;- Een geselecteerd aantal courante procedures bij het uitvoeren van taken toepassen;- Voorgeschreven strategieën aanwenden voor het oplossen van een beperkt aantal herkenbare concrete problemen.	<p>Context</p> <ul style="list-style-type: none">- Handelen in een beperkt aantal vergelijkbare, eenvoudige, toegankelijke, meestal vertrouwde, courante contexten waarin een beperkt aantal factoren verandert; <p>Autonomie</p> <ul style="list-style-type: none">- Met ondersteuning; <p>Verantwoordelijkheid</p> <ul style="list-style-type: none">- Verantwoordelijkheid opnemen voor de gestelde handelingen.